

RCL DPiO 5604-21/10

ANALIZA
WYROKU TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO
Z DNIA 24 LUTEGO 2010 R., SYGN. AKT K 6/09

I. INFORMACJE O ORZECZENIU:

1. **Metryka orzeczenia:**

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 lutego 2010 r. Dz. U. z dnia 10 marca 2010 r., Nr 36, poz. 204.

2. **Sentencja orzeczenia:**

Trybunał Konstytucyjny orzekł, iż:

1. Art. 15b ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 66, z późn. zm.), dodany przez art. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 24, poz. 145):

a) jest zgodny z art. 2, art. 10, art. 30 i art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 42 Konstytucji,

b) **w zakresie, w jakim przewiduje, że emerytura osoby, która była członkiem Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego wynosi 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok służby w Wojsku Polskim po dniu 8 maja 1945 r. do dnia 11 grudnia 1981 r., jest niezgodny z art. 32 Konstytucji.**

2. Art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67, z późn. zm.) w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 1 lit. a ustawy z 23 stycznia 2009 r. powołanej w punkcie 1, jest zgodny z art. 2, art.

10, art. 30, art. 32 i art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 42 Konstytucji.

3. Art. 13 ust. 1 pkt 1b ustawy z 18 lutego 1994 r. powołanej w punkcie 2, dodany przez art. 2 pkt 1 lit. b ustawy z 23 stycznia 2009 r. powołanej w punkcie 1, jest zgodny z art. 2, art. 10, art. 30, art. 32 i art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 42 Konstytucji.

4. Art. 15b ust. 1 ustawy z 18 lutego 1994 r. powołanej w punkcie 2, dodany przez art. 2 pkt 3 ustawy z 23 stycznia 2009 r. powołanej w punkcie 1, jest zgodny z art. 2, art. 10, art. 30, art. 32 i art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 42 Konstytucji.

3. Utrata mocy obowiązującej niekonstytucyjnej regulacji:

Przepis art. 15b zaskarżonej ustawy, w określonym przez Trybunał zakresie, traci moc w dniu ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw, tj. w dniu 10 marca 2010 r.

4. Stan prawny (na gruncie którego wydano orzeczenie):

Art. 15b znowelizowanej ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin przewiduje, że w przypadku osoby, która była członkiem Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego, zwanej dalej WRON, emerytura wynosi 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok służby w Wojsku Polskim po dniu 8 maja 1945 r.

Wobec osób charakteryzujących się przynależnością do wymienionej organizacji oznacza to, iż podstawa wymiaru świadczenia emerytalnego ustalona została tak, jakby osoby te, pomimo pozostawania w służbie wojskowej od dnia zakończenia II wojny światowej, miały mieć obliczane świadczenie jedynie za okresy nieskładkowe, czyli w sposób istotnie odmienny od zasad ogólnych ustalania emerytury, określonych w art. 15 ust. 1 tejże ustawy.

5. Powołany wzorzec konstytucyjny:

Ocena przez Trybunał zakwestionowanego przepisu oparta została na art. 32 Konstytucji, z którego wynika nakaz jednakowego traktowania podmiotów prawa w obrębie określonej klasy (kategorii). Wszystkie podmioty prawa charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą istotną (relewantną) powinny być traktowane równo, a więc według jednakowej miary, bez różnicowań zarówno dyskryminujących jak i faworyzujących.

Trybunał Konstytucyjny uznaje za istotną (relewantną) cechę bycie członkiem WRON. Żołnierze zawodowi, którzy utworzyli tę Radę lub weszli w jej skład, różnią się istotnie od pozostałych żołnierzy zawodowych Sił Zbrojnych PRL. Skoro celem i treścią regulacji art. 15b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych było obniżenie świadczeń emerytalnych członków WRON jako konsekwencji powołania, działania i wpływu tej Rady na losy Polski od 12 grudnia 1981 r., to Trybunał stwierdza, że ustawodawca arbitralnie przyjął, iż może obniżyć świadczenia emerytalne jej członków przed „ukonstytuowaniem” się Wojskowej Rady. Do

pojawienia się WRON i podjętych przez nią decyzji w nocy z 12 na 13 grudnia 1981 r., jej członkowie nie różnili się taką cechą istotną od innych żołnierzy zawodowych Sił Zbrojnych PRL.

Ustawodawca, obniżając świadczenia emerytalne członków WRON, nie mógł zatem ustanowić odmiennego sposobu ich obliczania, od sposobu obliczania emerytur innych żołnierzy zawodowych za czas służby przed 12 grudnia 1981 r. Oznacza to, że członkowie WRON mają mieć obliczone emerytury za okres służby przed 12 grudnia 1981 r. na zasadach sprzed wejścia w życie ustawy z 23 stycznia 2009 r., tj. na podstawie art. 15 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych.

Regulacja przewidująca, że emerytura osoby, która była członkiem Wojskowej Rady, wynosi 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok służby w Wojsku Polskim po dniu 8 maja 1945 r. do dnia 11 grudnia 1981 r. jest niezgodna z art. 32 Konstytucji.

II. SKUTKI ORZECZENIA:

Od dnia ogłoszenia sentencji analizowanego wyroku, zakwestionowany przepis traci – w zakwestionowanym zakresie - moc obowiązującą. Zawarte w nim okresowe ograniczenie, dotyczące zasady obliczania emerytury członkom Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego, nie może być więc stosowane.

III. WSKAZÓWKI DLA PRAWODAWCY:

W uzasadnieniu wyroku Trybunału brak jest wskazówek w zakresie podjęcia działań prawodawczych. Jednak z uzasadnienia wyroku wynika jednoznacznie, iż w przypadku ustalania świadczeń emerytalnych członków WRON, zastosowanie wskaźnika 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok służby w Wojsku Polskim możliwe jest dopiero od dnia 12 grudnia 1981 r., nie zaś od dnia 8 maja 1945 r. (*por.* str. 130 uzasadnienia wyroku).

IV. WYKONANIE ORZECZENIA:

1. Potrzeba wykonania orzeczenia:

Przepis uchylony przez Trybunał utracił – w określonym zakresie - moc obowiązującą z dniem publikacji wyroku w Dzienniku Ustaw. W celu zapewnienia jednoznaczności i przejrzystości tekstu normatywnego, wskazane jest jednak nadanie przepisowi nowego brzmienia.

2. Podmiot wykonujący orzeczenie:

Z uwagi na zakres przedmiotowy wyroku Trybunału Konstytucyjnego, organem właściwym do wykonania wyroku jest Minister Obrony Narodowej.

3. Kierunek rozwiązań/brzmienie przepisu:

Rozważenia wymaga kwestia terminu, od którego dopuszczalne jest ograniczenie świadczeń emerytalnych członków WRON. Kierując się wnioskami wynikającymi z uzasadnienia wyroku

należy przyjąć, iż obniżenie wskaźnika 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok służby nie jest możliwe przed ukonstytuowaniem się WRON w dniu 12 grudnia 1981 r., która to data stanowi cechę istotną odróżniającą członków WRON od innych żołnierzy zawodowych Sił Zbrojnych.

Brak jest konieczności formułowania przepisu przejściowego, gdyż w oparciu o wyrok Trybunału Konstytucyjnego, członkowie WRON (których było 22) mogą domagać się wzruszenia zapadłych wobec nich rozstrzygnięć organu emerytalnego i wyrównania świadczenia, którego wypłata – zgodnie z art. 3 ust. 4 ustawy nowelizującej – następowała dopiero od dnia 1 stycznia 2010 r.

4. Etap prac nad projektem wykonującym orzeczenie:

Nie podjęto prac legislacyjnych.

DYREKTOR
Departamentu Prawnego i Orzecznictwa
Barbara Wysocka
Barbara Wysocka

sporządził:
Tomasz Golik
tel.: 694 62 01